

Ewa Teodorowicz-Hellman
Slaviska Institutionen,
Stockholms Universitet

**POLONIKA W SZWECJI.
PARTYTURA „TAŃCÓW
POLSKICH” Z UROCZYŚĆCI
KORONACYJNYCH
ZYGMUNTA III WAZY
W UPPSALI
ORAZ
POLONIKA W BIBLIOTECE
DIECEZJALNEJ W VÄSTERÅS
INFORMACJE WSTĘPNE O PRACACH
W OBYDWU PROJEKTACH**

Inicjowane i prowadzone przeze mnie od lat prace nad polonikami w Szwecji mają charakter szwedzko-polskich projektów, w których obie strony – zarówno polska, jak i szwedzka – uczestniczą aktywnie w pracach badawczych. Taki typ badań pozwala nie tylko na dokładniejsze i szybsze opracowanie zbiorów, ale również zapewnia kontynuację stanu badań, uwzględnianie prac nad polonikami oraz ich historię także w szwedzkich archiwach, bibliotekach i muzeach. W publikowanych artykułach i książkach traktujących o polonikach w Szwecji staram się przedstawiać rezultaty badań w języku polskim i angielskim, dzięki czemu publikacje mogą dotrzeć do szerokiego grona czytelników. W takiej formie ukazało się już kilka książek, m.in. o kolekcji *Polonicasamlingen* na Zamku Skokloster i o polonikach w Bibliotece Katedralnej w Strängnäs¹.

¹ Por.: E. Teodorowicz-Hellman, E. Westin Berg, *The Discovery of a Collection of Polonica at Skokloster Castle and the Process of Cataloguing the Collection / Odkrycie kolekcji poloników na zamku w Skokloster oraz prace nad skatalogowaniem zbioru*, [w:] „*The Polonica Collection*” from Skokloster castle, ed. M. Eder, seria *Stockholm Slavic Papers*, nr 16, Stockholm 2008, s. 5–22; *A Unique Polish Collection from the Skokloster Castle Library / Unikalna polska kolekcja z biblioteki Zamku Skokloster*, ed. E. Teodorowicz-Hellman, seria *Skoklosterstudier* nr 38, Skokloster

Badania prowadzone są zbiorowo – bierze w nich udział kilka osób: inicjator i kierownik projektów, a ponadto: polski oraz szwedzki specjalista epoki renesansu i baroku oraz szwedzki bibliotekarz, kustosz lub archiwista. W tym miejscu warto zaznaczyć, że szwedzcy bibliotekarze zajmujący się starymi zbiorami posiadają często stopień doktora. Nie są to zatem jedynie osoby zatrudnione na etacie bibliotekarza, ale *forskningsbibliotekarier*, czyli bibliotekarze prowadzący własne badania naukowe.

W ostatnich latach zwróciłam uwagę na dwa szwedzkie zbiory, *Raritetssamlingen*, czyli „Zbiór specjalny” z Musik- och teaterbibliotek (Biblioteka Muzyki i Teatru) w Sztokholmie, oraz na polonika w Bibliotece Diecezjalnej miasta Västerås. Po wstępnych studiach nad tymi zbiorami powstały dwa projekty badawcze.

1. Partytura *tańców polskich* z uroczystości koronacyjnych Zygmunta III Wazy w Uppsali

W pracach nad polonikami w Szwecji natrafiłam na informację, że w szwedzkich archiwach przechowywana jest partytura *tańców polskich*, które grane były w roku 1593 w czasie uroczystości koronacyjnych Zygmunta III Wazy na króla Szwecji. Była to interesująca wiadomość. Postanowiłam „zlokalizować” partyturę i rozpocząłam poszukiwania. Sprawa okazała się tym bardziej interesująca, że polskie źródła literackie i szwedzkie źródła historyczne potwierdzały, iż Zygmunt III Waza w towarzystwie swojej dworskiej kapeli – wraz z królową, dostojnikami sejmu, administracji państwowej, szlachty i duchowieństwa – wyruszył w drogę do Szwecji, aby wziąć udział w uroczystościach pogrzebowych swego ojca Jana (Johan III) oraz we własnej koronacji na prawowitego władcę Szwecji². Szczególnie dużo miejsca tej zamorskiej wyprawie poświęcił nadworny poeta i kronikarz Zygmunta III Wazy, Andrzej Zbylitowski, uczestnik tej niezwyklej wyprawy. W eposie *Droga do Szwecyj... (1597)* w kilku księgach opisuje on podróż króla za morze, jego pobyt w Sztokholmie i Uppsali oraz uroczystości pogrzebowe i ceremonie koronacyjne. Wspomina także kilkakrotnie o dworskiej kapeli³.

2011; M. Juda, E. Teodorowicz-Hellman, in cooperation with R. Lundgren, *Polonika w Bibliotece Katedralnej w Strängnäs / The Polonica in the Library of Strängnäs Cathedral*, seria *Stockholm Slavic Papers* nr 17, Stockholm 2011.

² S. Östergren, *Sigismund. En biografi över den svensk-polske monarken*, Polen 2005.

³ A. Zbylitowski, *Droga do Szwecyj Króla J. Mości w roku 1594*, [w:] *Niektóre poezyje Piotra i Andrzeja Zbylitowskich*, seria *Biblioteka Polska*, nr 14 i 15, Kraków 1860. Por.: E. Teodoro-

W celu odnalezienia manuskryptu *tańców polskich* pierwsze kroki skierowałam do Uppsali, gdzie koronowano Zygmunta III na króla Szwecji. Okazało się jednak, że była to błędna decyzja. Koronacje władców szwedzkich odbywały się zwykle w katedrze uppsalskiej, ale przygotowywane były wcześniej w Tyska kyrkan na Gamla stan w Sztokholmie (w Kościele Niemieckim na Starym Mieście). Cenne renesansowe i barokowe zbiory zostały jednak przeniesione stamtąd do Musik- och teaterbibliotek (Biblioteki Muzyki i Teatru), również położonej w Sztokholmie. Jest to biblioteka zarówno współczesnych materiałów muzycznych i teatrologicznych, jak i archiwum muzyki i teatru.

Kontakt z dr Kią Hedell, która opiekowała się przed dwoma laty *Zbiorem specjalnym*, pozwolił mi na odnalezienie oryginału partytury czterech *tańców polskich*. Rozmowy z panią Hedell⁴, autorką książek i artykułów na temat kultury muzycznej szwedzkich Wazów, zwłaszcza epoki Eryka XIV, utwierdziły mnie w przekonaniu, że warto zająć się tym niezwykłym dokumentem tamtych czasów – partyturą, która jak dotąd nie doczekała się opracowań. W tym miejscu warto dodać, że zapis nutowy zachowany w Sztokholmie jest w znakomitym stanie, stąd nie ma ograniczeń w wykorzystaniu go do badań naukowych.

Nawiązałam kontakty z polskimi badaczami, specjalistami kultury muzycznej epoki renesansu i baroku. Prof. Barbara Przybyszewska-Jarmińska z Polskiej Akademii Nauk, autorka książek i artykułów o tradycjach muzycznych polskich Wazów⁵, przebywając w Sztokholmie, potwierdziła, że zapis nutowy czterech *tańców polskich* jest ważnym dokumentem, przynależnym do tradycji muzycznej dworu króla Zygmunta III, ojca Władysława IV, który na zamku w Warszawie stworzył – co warto tutaj przypomnieć – pierwszą europejską operę na północ od Alp.

wicz-Hellman, *Tańce polskie na uroczystościach koronacyjnych Zygmunta III Wazy na zamku w Uppsali*, „Nowa Gazeta Polska” (Sztokholm) 2012, nr 23, s. 8–9; A. Nowicka-Jeżowa, E. Teodorowicz-Hellman, *In Pursuit of the Swedish Crown. Sigismund III Vasa's Journey to Sweden as Recounted by Andrzej Zbylitowski*, „Acta Sueco-Polonica” 2012, nr 18, s. 162–190.

⁴ K. Hedell, *Polish Musicians at the Royal Court of King Gustav Vasa of Sweden*, [w:] *Polish-Swedish cultural relations during the Vasa dynasty*, ed. T. Maciejewski, Warszawa 1996, s. 17–24; eadem, *Musiklivet vid de svenska Vasahoven: med fokus på Erik XIV:s hov (1560–68)*, Uppsala 2001; eadem, *Tyska kyrkans samling: en återspeglning av musicerandet i Vasatidens Stockholm*, cz. 2: *Vasasöneren as hov*, cz. 3: *Vasahovens i ett europeiskt perspektiv*, „Tidig musik” 2002, nr 1, s. 14–18; „Tidig musik” 2002, nr 2, s. 13–17; „Tidig musik” 2002, nr 3, s. 19–23; eadem, *Tobias Norlind och musiken i Sverige under*, „Svensk tidskrift för musikforskning” 2006, nr 88, s. 45–56; *Musiken i Sverige. Från forntid till stormaktstidens slut*, ed. L. Jonsson, A-M. Nilsson, G. Andersson, Stockholm 1994.

⁵ B. Przybyszewska-Jarmińska, *The history of music in Poland*, t. 3: *The baroque*, t. 1: 1595–1696, przekł. J. Combe, Warszawa 2002; eadem, *Muzyczne dwory polskich Wazów*, Warszawa 2007; eadem, *Muzyka pod patronatem polskich Wazów*. Marcin Mielczewski, Warszawa 2011.

Rola renesansowych *tańców polskich* w szwedzkiej i polskiej kulturze tańczej nie została jak dotąd dokładnie zbadana. Bez względu jednak na to, co pokażą dalsze prace, faktem jest, że tańce te były grane w szczególnych okolicznościach – w związku z koronacją króla Rzeczypospolitej Obojga Narodów, Zygmunta III Wazy, na króla Szwecji – i już choćby tylko z tego powodu należy im poświęcić szczególną uwagę. Dlatego powstał z mojej inicjatywy i pod moim kierownictwem szwedzko-polski projekt badawczy *Cztery tańce polskie dworskiej kapeli Zygmunta III Wazy / Fyra polska danser av Sigismund III Vasas hovkapell*. Wspólnie z prof. B. Przybyszewską-Jarmińską i dr K. Hedell wydamy książkę o tym dawnym manuskrypcie, który wpisuje się w dzieje polskiej i szwedzkiej dynastii Wazów, a także w historię tańca w Polsce i Szwecji⁶. Ukoronowaniem *tańców polskich* stał się bowiem z czasem polonez⁷, tańce te wpłynęły także – na ten temat są jednak różne teorie – na rozwój szwedzkich tańców ludowych⁸.

Książka o *tańcach polskich* związanych z koronacją Zygmunta III Wazy na władcę Szwecji będzie obejmować następujące części:

- 1) Wprowadzenie historyczno-literacko-kulturowe na temat wyprawy Zygmunta III Wazy do Szwecji z uwzględnieniem dziejów jego dworskiej kapeli,
- 2) Komentarz kulturowy i muzykologiczny ze strony polskiej,
- 3) Komentarz kulturowy i muzykologiczny ze strony szwedzkiej,
- 4) Zapis nutowy *tańców polskich*,
- 5) Zdjęcia oryginalnej partytury,
- 6) Apendyks z informacją o prezentacji *tańców koronacyjnych* Zygmunta III Wazy w Muzeum Historycznym miasta Sztokholmu (grudzień 2012 r.)⁹.

Wszystkie teksty opublikowane będą w dwóch językach – polskim i angielskim. W związku z przygotowywaną edycją krytyczną ubiegałam się o wykorzystanie oryginału partytury ze zbiorów specjalnych Biblioteki Muzyki i Teatru. Zgodę taką otrzymałam¹⁰. Książka będzie wydana na Uniwersytecie

⁶ T. Czepiel, *Music at the Royal Court and Chapel in Poland, 1543–1600*, New York–London 1996.

⁷ K. Hlawiczka, *Grundriss einer Geschichte der Polonaise bis zum Anfang des 19. Jahrhunderts*, „Svensk Tidskrift för musikforskning” 1968, s. 51–124.

⁸ G. Larsson, *Musica Svecia: Vasakungarnas hov / The Royal Court of the Vasa Kings*, MSCD 1993, 202: 10, 1–4

⁹ *Od slångpolska poprzez tańce koronacyjne do poloneza*, http://www.poloniainfo.se/kalendarz/2012-12-02/3787/od-slangpolska-poprzez-tance-koronacyjne-do-poloneza-_w-jez-_polskim [25 XI 2012]; E. Teodorowicz-Hellman, *Tańce polskie na uroczystościach...*, s. 8–9.

¹⁰ Zdjęcia udostępnił oddział *Raritetssamlingar* (Zbiory specjalne), Musik- och teaterbibliotek (Biblioteka Muzyki i Teatru) w Sztokholmie, obecny kustosz zbiorów specjalnych, Marina Demina.

Sztokholmskim, w Instytucie Języków i Literatur Słowiańskich, w redagowanej przeze mnie serii *Stockholm Slavic Papers*¹¹. Część środków na realizację projektu uzyskałam ze strony szwedzkiej.

2. Polonika w Bibliotece Diecezjalnej w Västerås

Kolejnym powołanym przeze mnie projektem badań nad polonikami jest program badawczy *Polonica i Stiftsbiblioteket i Västerås / Polonika w Bibliotece Diecezjalnej w Västerås*. Biblioteka ta jest obecnie częścią Biblioteki Miejskiej (Västerås stadsbibliotek), ale należy do najstarszych szwedzkich ksiąźnic. Pierwsze wzmianki o jej istnieniu pochodzą z XIII w., kiedy to z biblioteki korzystali bracia dominikanie, miała więc ona charakter biblioteki klasztornej. W średniowieczu zbiór wykorzystywany był dla potrzeb liturgicznych oraz do nauki w szkółce przykościelnej. Z czasów reformacji nie zachowały się żadne informacje o dziejach zbioru.

Prawdziwy rozkwit biblioteki w Västerås nastąpił w XVII w., zwłaszcza za czasów bp. Johanna Rudbeciusa, który interesował się szkolnictwem. Nic więc dziwnego, że to właśnie w Västerås w roku 1623 powstało pierwsze szwedzkie gimnazjum, które przez samego biskupa zaopatrzone zostało w podręczniki, a przez zamożne rodziny z miasta i okolicy – w dary książkowe. W XVII w. w ramach realizowanego przez szwedzkich królów programu stworzenia solidnych podstaw dla rozwoju nauki i kultury biblioteka w Västerås otrzymała łupy wojenne z krajów, z którymi Szwecja prowadziła wojny, w tym także książki pochodzące z Rzeczypospolitej. W XVIII w. największą darowizną stanowiła ksiąźnica kupca i przemysłowca Abrahama Abrahamssona Hülphersa. Zawierała ona liczne druki i manuskrypty, wśród których znajdowały się cenne muzykalia, do dzisiaj służące badaczom jako źródła do studiów nad historią szwedzkiej muzyki. Inną większą darowizną był cenny zbiór druków i rękopisów z ksiąźnicy archiwisty Johana Gabriella Sparwenfelda. W ciągu wieków Biblioteka Diecezjalna zmieniała swą lokalizację, by w końcu połączyć się z Biblioteką Miejską, której część zbiorów stanowi obecnie.

Zasoby biblioteki w Västerås należą do cennych, wręcz unikalnych, ale nie są szeroko znane wśród badaczy. Biblioteka dysponuje bogatym zbiorem

¹¹ *Stockholm Slavic Papers* to seria książkowa Instytutu Języków i Literatur Słowiańskich Uniwersytetu Sztokholmskiego. Seria istnieje od 1977 r. i ukazało się w niej do dziś 18 tomów w języku rosyjskim, polskim i angielskim. Większa część wydanych w niej pozycji to prace polonistyczne. Obecni redaktorzy serii: prof. E. Teodorowicz-Hellman i prof. Milan Bilý. Problematyce poloników poświęcone są trzy tomy.

druków, zwłaszcza tzw. druczków ulotnych, których jest tutaj aż 25 tys. Większość z nich pochodzi z XVII i początków XVIII w. Często są to tylko kilkustrońnicowe teksty łacińskie, szwedzkie, niemieckie, zdarzają się tam także druczki słowiańskie. Wśród druków ulotnych sporo jest popularnej w czasach baroku poezji okolicznościowej, zwłaszcza wierszy pogrzebowych, weselnych, imieninowych oraz tekstów mówiących o ważnych wydarzeniach tamtych czasów. Biblioteka posiada również bogate zbiory manuskryptów, zawierające przede wszystkim muzyka i materiały topograficzne. Te ostatnie są przydatne w badaniach nad topografią Szwecji, w tym przede wszystkim obszarów geograficznych Norlandii i Dalarna. W zbiorze manuskryptów znajdujemy także wykłady słynnego szwedzkiego botanika, przyrodnika i lekarza Karola Linneusza, kazania szwedzkich pastorów oraz materiały dotyczące historii kościoła w Västerås.

Polonika wchodzące w skład zbiorów słowiańskich nie są w Bibliotece Diecezjalnej w Västerås zbyt liczne, do dziś jednak nie zostały dokładnie opisane i zbadane. Wynika to z kilku różnych powodów, m.in. językowych. Johan Henric Schröder próbujący w 1813 r. dokonać rejestru druków słowiańskich pisał na przykład o ogromnych trudnościach, na jakie napotykał przy transkrypcji i transliteracji nazwisk słowiańskich¹². Oczywiście bardziej niż polskie nazwiska kłopot sprawiały mu nazwy rosyjskie, transliterowane zresztą i dzisiaj w Szwecji na kilka sposobów.

W Bibliotece Diecezjalnej w Västerås istnieje parę rejestrów jej zasobów: spis manuskryptów W. Moléra, *Förteckning på handskrifter i Westerås all. Läroverks bibliotek*, 1882, oraz – również tego autora – lista muzykaliów *Förteckning över musikalier i Västerås Högre allm. läroverks bibliotek t o m 1850*, 1917¹³. Jest tam także katalog inkunabułów Isaaka Collijna, *Katalog öfver Västerås läroverksbiblioteks inkunabler*, 1904¹⁴. Biblioteka posiada poza tym katalog kartkowy do starszych, renesansowych, reformacyjnych i barokowych zbiorów oraz nadal niepełny katalog cyfrowy pozycji współczesnych.

Polonika z biblioteki w Västerås, chociaż nie są do dzisiaj w całości opracowane, były już przedmiotem zainteresowań naukowców z Polski. W Västerås gościła np. Komisja Polskiej Akademii Umiejętności w składzie Eugeniusz

¹² E. Gawryś, *Katalog över ryska, polska och tjeckiska handskrifter och tryck från 1500-, 1600- och 1700-talen i Stifts- och landsbiblioteket i Västerås*, seria *Acta Bibliothecae Arosiensis*, nr 1, Västerås 1956, s. 3.

¹³ W. Molér, *Förteckning på handskrifter i Westerås all. Läroverks bibliotek*, Västerås 1882; idem, *Förteckning över musikalier i Västerås Högre allm. läroverks bibliotek t o m 1850*, Västerås 1917.

¹⁴ I. Collijn, *Katalog öfver Västerås Läroverksbiblioteks inkunabler*, Uppsala 1904.

Barwiński, Ludwik Antoni Birkenmajer i Jan Łoś, która w wydany w Krakowie katalog *Sprawozdanie z poszukiwań w Szwecji* umieściła informacje o paru znajdujących się tam cennych manuskryptach¹⁵. O zbiorach polskich w Västerås pisze również Czesław Pilichowski w rozprawie *Z dziejów szwedzkich zaborów bibliotek i archiwów polskich w XVII i XVIII wieku*¹⁶.

Prace nad sporządzeniem rejestru słowiańskich druków i manuskryptów podjął w latach 50. i 60. ubiegłego stulecia Eugeniusz Gawryś. Opracował on trzy wstępne rejestry, wydane pt. *Slavica Arosiensia* w serii *Acta Bibliothecae Arosiensis*, 1956, 1961¹⁷. Nie odpowiadają one współczesnym wymogom opracowań bibliotekoznawczych i bibliograficznych, nie obejmują też wszystkich poloników, wyłączone z nich bowiem zostały wszelkiego rodzaju druki ulotne, a rozprawy naukowe ujęte zostały tylko selektywnie. Autor stwierdza we wstępie: *Denna katalog har huvudsakligen en registrerande karaktär och skall tjäna som en vägvisare bland slavica i stiftsbiblioteket (...) i Västerås [Katalog ma przede wszystkim charakter rejestru i ma służyć jako przewodnik po zbiorze słowiańskim w Bibliotece Diecezjalnej (...) w Västerås, tłum. E. Teodorowicz-Hellman]*¹⁸. Faktem jednak jest, że publikacje te są bardzo pomocne w poszukiwaniu przynajmniej części poloników w bogatych zasobach książkowych biblioteki w Västerås.

W roku 2012 powstał z mojej inicjatywy i pod moim kierownictwem projekt *Polonica i Stiftsbiblioteket i Västerås / Polonica w Bibliotece Diecezjalnej w Västerås*. Podobnie jak praca nad *Polonicasamlingen* ze Skokloster¹⁹, nad polonikami z Biblioteki Katedralnej w Strängnäs i nad *tańcami polskimi*, ma on charakter szwedzko-polski. Ja reprezentuję stronę szwedzką, ze strony polskiej w projekcie uczestniczy prof. Maria Juda z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, bibliotekoznawca i specjalista historii polskich druków epoki renesansu i baroku, a z biblioteki w Västerås – kustosz tamtejszych zbiorów starszych.

Celem projektu *Polonica w Bibliotece Diecezjalnej w Västerås* jest rejestracja polskich druków, w tym także drobnych druczków ulotnych. Na podstawie dotychczasowego stanu badań można stwierdzić, że w bibliotece znajdują się przede wszystkim polonika z Ołomuńca, z tamtejszych klasztorów Bernardynów, Kapucynów, Dominikanów, bibliotek kościelnych oraz z Kollegium

¹⁵ *Sprawozdanie z poszukiwań w Szwecji dokonanych z ramienia Akademii Umiejętności* przez E. Barwińskiego, L. Birkenmajera, J. Łosia, oprac. E. Barwiński, Kraków 1914.

¹⁶ C. Pilichowski, *Z dziejów szwedzkich zaborów bibliotek i archiwów polskich w XVII i XVIII wieku*, Gdańsk 1960.

¹⁷ E. Gawryś, *Katalog...*

¹⁸ Idem, *Slavica Arosiensis*, seria *Acta Bibliothecae Arosiensis*, nr 2, Västerås 1961, s. 7.

¹⁹ Por.: przyp. 1.

Jezuickiego, a także parę pozycji pochodzi z biblioteki Zygmunta III Wazy oraz z różnych bibliotek jezuickich z terenów dawnej Rzeczypospolitej. Nie są to więc zbiory pochodzące z jednej biblioteki, ale raczej drobne fragmenty różnych księżnic kościelnych, klasztornych i prywatnych. Spotykamy tam zarówno pozycje z Wilna, Łucka i Jarosławia, jak i z Poznania, Bydgoszczy, Torunia, Warszawy i Braniewa.

Na podstawie dotychczasowych badań stwierdzić można, że podobnie jak i w innych polskich zbiorach w Szwecji znajdujemy tutaj polonika w języku łacińskim, polskim i niemieckim. Tematyka zbioru w Västerås przypomina w pewnym stopniu odkrytą w Skokloster *Polonicasamlingen* (Kolekcję poloników)²⁰ oraz zbiór poloników ze Strängnäs²¹. Są tutaj przekłady Biblii i osobno wydane tłumaczenia *Nowego Testamentu*, dzieła historyczne, np. kroniki Polski i Litwy, pozycje traktujące o historii Torunia oraz o wojnach Rzeczypospolitej z Turcją, znajdujemy także rozprawy o strukturze ówczesnego państwa polskiego, statuty i przemowy sejmowe oraz prace filologiczne (gramatyki i słowniki). Wśród autorów spotykamy takie nazwiska, jak: Stanisław Huzjusz, Mikołaj Kopernik, Marcin Kromer, Stanisław Orzechowski, Piotr Skarga, Jakub Wujek itd. Miejsca wydania starych druków to przede wszystkim Kraków, Wilno, Warszawa, Kalisz, Gdańsk, ale też różne większe miasta europejskie. Wśród nazwisk drukarzy można odnotować: Andrzej Piotrkowczyk, Mateusz Siebenheier, Jan Januszowski, Szarfenbergowie, Maciej Wirzbięta, drukarnia Łazarzowa i inne.

Rezultatem prac nad polonikami w Bibliotece Diecezjalnej w Västerås będzie katalog składający się z następujących części:

- 1) Wprowadzenie historyczno-kulturowe wraz z charakterystyką ogólną zbioru oraz zasadami opracowania katalogu i bibliografią przedmiotu,
- 2) Alfabetyczny katalog druków z podaniem nazwiska autora, tytułu w zapisie oryginalnym, miejsca wydania, proveniencji, informacji o stanie zachowania pozycji, sygnatury bibliotecznej,
- 3) Rejestr nazwisk autorów,
- 4) Rejestr drukarzy i miejsc wydania poszczególnych pozycji,
- 5) Rejestr proveniencji,
- 6) Rejestr sygnatur biblioteki w Västerås,
- 7) Ilustracje.

²⁰ Por.: przyp. 1.

²¹ M. Juda, E. Teodorowicz-Hellman in cooperation with R. Lundgren, *Polonika w Bibliotece Katedralnej w Strängnäs / The Polonica in the Library of Strängnäs Cathedral*, seria *Stockholm Slavic Papers*, nr 17, Stockholm 2011.

Obecnie trwają prace badawcze w ramach obydwu projektów. Wydanie książki na temat czterech *tańców polskich* z uroczystości koronacyjnych Zygmunta III Wazy planowane jest na rok 2013, natomiast opracowanie katalogu poloników z Biblioteki Diecezjalnej w Västerås – na rok 2014/2015. Obydwie pozycje ukażą się w serii książkowej Uniwersytetu Sztokholmskiego *Stockholm Slavic Papers*.

Summary

Polonica in Sweden

The Score for Sigismund III Vasa's *Polish Dances* from the Coronation Ceremony in Uppsala and Polonica from the Diocesan Library in Västerås

The research on Polonica in Sweden which I initiated and which I have been conducting for years has the form of Polish-Swedish projects, in which both the Polish and the Swedish sides take an active part. This type of research allows the work on the collections to be done faster and more accurately and guarantees steady progress in the research process because it takes into consideration the Swedish studies of the Polonica and the history of Polonica from Swedish archives, libraries and museums. The results of the studies are presented in Polish and in English, allowing the publications to reach a wider circle of readers.

In most recent years, I have taken notice of two Swedish collections, namely the *Raritetssamlingen*, i.e. “The Special Collection” from the Library of Music and Theater in Stockholm and Polonica from the Diocesan Library in Västerås. Preliminary studies of these collections were followed by the launching of two research projects.

1. Four Polish Dances of Sigismund III Vasa's Court Ensemble

In 1593 Sigismund III Vasa embarked on a voyage to Sweden in order to take part in his father's funeral ceremony as well as his own coronation ceremony at the Uppsala Cathedral. The king was accompanied by numerous state, church and court dignitaries and also by his court musicians, who performed at the ball following the coronation ceremony. The ensemble performed Polish dances, which were well known in those times and danced in castles and palaces as well as at royal courts and courts of the nobility in countries by the Baltic Sea.

Following the discovery of the original score for the Polish dances, I began preparing, together with Prof. Barbara Przybyszewska-Jarmińska from the Polish Academy of Sciences in Warsaw and Kia Hedell, Ph. D. from the Carolina Rediviva library in Uppsala, a book, which will include the following: 1. A historical literary and cultural introduction on the subject of Sigismund III Vasa's voyage to Sweden and the history of his court ensemble, 2. A musicological commentary from the Polish side, 3. A musicological commentary from the Swedish side, 4. The musical notation for the Polish dances, 5. Photos of the original score, 6. An appendix containing information on the presentation of Sigismund III Vasa's "coronation dances" at the Stockholm City Museum in December 2012.

2. Polonica at the Diocesan Library in Västerås

The Diocesan Library, currently a department within the Västerås City Library (Västerås stadsbibliotek), is one of the oldest Swedish libraries. The first records of the library's existence date back to the 13th century, when it was used by Dominican friars. In the Middle Ages, the book collection was used for liturgical purposes as well as for educational purposes by the local church school.

The heyday for the development of the library occurred in the 17th century, especially during the times of Bishop Johannes Rudbeckius. Rudbeckius took great interest in education. It is thanks to him that Sweden's first secondary school was founded in Västerås in 1623. The bishop himself supplied the school with textbooks, while wealthy families from Västerås and the vicinity donated other gifts of books. The 18th century was a time of considerable expansion as the library received great donations of books and manuscripts, which were the spoils brought from countries with which Sweden waged war. They included books from the Old Polish Commonwealth, but plundered by the Swedish army mainly in Olomouc.

In 2012 a project entitled *Polonica at the Diocesan Library in Västerås* was launched on my initiative and under my supervision. The scholar involved in the research on the Swedish side is the author of the paper, Prof. Ewa Teodorowicz Hellman from Stockholm University. The Polish side is represented by Prof. Maria Juda (a library science specialist and expert on the history of Polish prints from the Renaissance and Baroque periods) from the Maria Curie-Skłodowska University. We will also be cooperating with the curator of the older collections from the library in Västerås.

The aim of the project is to register all Polish prints at the library in Västerås, including ephemeral prints. The result of the work will be a catalog composed of the following parts: 1. A historical and cultural introduction along with the rules based on which the catalog was drawn up and bibliography, 2. An alphabetical catalog of the prints with the name of the author, title

in its original wording, place of publishing, provenance, information about the item's state of preservation, shelf mark; 3. A register of the authors' names, 4. A register of printers and places where the particular items were published, 5. A list of provenances, 6. A register of shelf marks in the library in Västerås, 7. Illustrations.

The publication of the book on the four Polish dances from Sigismund III Vasa's coronation is planned for 2013, while the drawing up of the catalog of Polonica from the Diocesan Library in Västerås is planned for 2014.

Translated by the Author